

**LASTENSUOJELU SOSIAALISINA VERKOSTOINA –
Kohti ekologista, suhdeperustaista ja systeemistä agenda?**

Tutkimussuunnitelma
29.3.2023
CHILD-SOCNET -hanke

YTT, dos. Timo Harrikari, Helsingin yliopisto (HY)

1. TUTKIMUSHANKKEEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	3
1.1. HANKKEEN LIITTYMINEN AIEMPAAN KANSAINVÄLISEEN JA/TAI KANSALLISEEN TUTKIMUKSEEN/HANKKEEN TUTKIMUKSELLISET LÄHTÖKOHDAT SEKÄ TARKOITUKSET JA TAVOITTEET	3
1.2. TUTKIMUSKYSYMYKSET JA/TAI HYPOTEESI(T):	4
1.3. TUTKIMUKSEN AVULLA SYNTYVÄT TUTKIMUSTULOKSET JA NIIDEN TIETEELLINEN VAIKUTTAVUUS, MAHDOLLISUUS TIETEELLISIIN LÄPIMURTOIHIN JA TUTKIMUKSEN UUDISTUMISEEN	5
2. TUTKIMUSHANKKEEN TOTEUTUS.....	5
2.1. TYÖSUUNNITELMA JA AIKATAULU.....	5
2.2. TUTKIMUSAINEISTO, -MENETELMÄT JA -YMPÄRISTÖ	6
2.3. RISKIEN ARVIOINTI JA VAIHTOEHTOINEN TOTEUTUSTAPA.....	8
3. TUTKIMUSRYHMÄ JA YHTEISTYÖTAHOT	9
3.1. TUTKIMUSHANKKEESSA TYÖSKENTELEVÄT HENKILÖT JA HANKKEEN KANNALTA KESKEISET ANSIOT.....	9
3.2. YHTEISTYÖKUMPPANIT	9
4. VASTUULLINEN TIEDE.....	10
4.1. TUTKIMUSEETTISET KYSYMYKSET	10
4.2. TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMINEN.....	10
4.3. AVOIMEN TIETEEN EDISTÄMINEN	11
4.4. KESTÄVÄN KEHITYKSEN PERIAATTEIDEN HUOMIOONOTTAMINEN.....	11
5. YHTEISKUNNALLISET VAIKUTUKSET JA VAIKUTTAVUUS	11
5.1. VAIKUTUKSET JA VAIKUTTAVUUS TIEDEYHTEISÖN ULKOPUOLELLA.....	11
6. LÄHDELUETTELO	12

1. Tutkimushankkeen tarkoitus ja tavoitteet

1.1. Hankkeen liittyminen aiempaan kansainväliseen ja/tai kansalliseen tutkimukseen/Hankkeen tutkimukselliset lähtökohdat sekä tarkoitukset ja tavoitteet.

Lasten suojeleminen on yksi ihmisyyshankkeiden pitkäikäisimmistä käytännöistä ja pysyvistä tehtävistä. Nykyisten länsimaisten lastensuojelujärjestelmien perusta luotiin 1800-luvun lopulla, jolloin Norjassa säädettiin maailman ensimmäinen lastensuojelulaki (1896) ja Chicagoon perustettiin ensimmäinen nuoriso-oikeus (1899, ks. Morris ja McIsaac 1978). Tämä historiallinen jako on kulkeutunut nykypäivään ja nykypäivänä on tapana puhua pohjoismaisista (*Child welfare*) ja angloamerikkalaisista (*Child protection*) lastensuojelujärjestelmistä (Katz ja Hetherington 2006). Viime vuosikymmenten aikana järjestelmät ovat lähentyneet toisiaan. Tähän ovat vaikuttaneet ennen kaikkea kansainväliset ihmisoikeussopimukset, jotka asettavat globaaleja standardeja lastensuojelun kansalliselle edistämiseksi (esim. Gilbert ym. 2012).

1900-luvun alusta lähtien moderni suomalainen lastensuojelu, osana pohjoismaista mallia, on perustunut neljään tunnusomaiseen piirteeseen. Ensinnäkin lastensuojelusta on tullut 1) *julkisen vallan asia*, ja se on 2) *oikeudellistunut*. Perustuslaissa säädetään, että julkinen valta on vastuussa lasten ja perheiden hyvinvoinnista (PeL 1999/731, 19 §). Lisäksi lastensuojelu on 3) *irtautunut muista yhteiskunnallisista instituutioista* (vankeinhoito, köyhäinhoito) itsenäiseksi kokonaisuudeksi, jossa 4) *koulutetut ja erikoistuneet ammattilaiset* turvaavat lapsen hyvinvointia (Harrikari 2019).

Viimeisen 30 vuoden aikana suomalaisessa lastensuojelussa on kuitenkin ilmennyt useita uudenlaisia trendejä. Ensinnäkin lastensuojelun piirin tulleiden lasten määrä on kasvanut merkittävästi kaikilla mittareilla tarkastellen (THL 2022). Toiseksi lastensuojelun oikeudellistuminen on kärjistynyt ja erilaisten prosessisäännösten määrä on lisääntynyt rajusti (Harrikari 2019). Kolmanneksi lastensuojelun palvelutuotanto ovat markkinoistunut: nykyisin yli 80 % lastensuojelupalveluista on yksityisten palveluntarjoajien tuottamia (Porko ym. 2018). Neljänneksi lasten ja perheiden suojelutarpeisiin ovat vaikuttaneet laajat yhteiskunnalliset tendenssit, kuten digitalisaatio ja ilmiöiden ylijärjestyminen. Maantieteellinen sijainti on kuitenkin ollut Suomelle varsin suotuisa; suomalainen lastensuojelutyö on saanut keskittyä varsin perinteisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin ja kyennyt välttämään globalisaation tai ilmastonmuutoksen laajalajaisia vaikutuksia (Harrikari ja Rauhala 2019).

Yleisesti voi todeta, että suomalaisen lastensuojelun toimintaympäristö on muuttunut rajusti viimeisen kolmen vuosikymmenen aikana. Markkinoistumisen, digitalisaation, globalisaation ja oikeudellistumisen seurauksena lastensuojelusta on muodostunut monimutkainen suhderytmi, joka ulottuu paikallisista suhteista kansainvälisiin pääomasijoittajiin; kokonaisuus, jota on vaikea hahmottaa. Samaan aikaan asiakasmäärät ovat kasvaneet ja julkinen kiinnostus lastensuojelun nouseviin kustannuksiin ja sen epäonnistumisiin kasvanut. Vakavia huolenaiheita lastensuojelujärjestelmien toimivuudesta on esitetty, vaikka Suomessa esiin tuodut ongelmat eivät olekaan ainutlaatuisia; samantyyppisiä keskusteluja on käyty ja huolenaiheita on esitetty länsimaissa viimeisen 30 vuoden aikana (esim. Gilbert et al. 2012; Parton 2006).

Lastensuojelujärjestelmän nykyinen kompleksisuus ja kriisi herättää kaksi kysymystä. Ensimmäinen on teoreettinen ja metodologinen: miten sellainen laaja kokonaisuus kuin lastensuojelu, joka on laajentanut ”lonkeronsa” mitä erilaisimpiin tiloihin ja toimintoihin, voitaisiin vangita käsitteellisesti ja analysoida sitä empiirisesti? Toinen kysymys on käytännönläheisempi: miten voimme edistää lastensuojelun tavoitteita, tukea työntekijöiden resilienssiä ja mobilisoida toimintaympäristön adaptiivista hallintaa lastensuojelun organisaatioissa nykyisissä nopeasti muuttuvissa olosuhteissa? Näiden kysymysten ratkaiseminen edellyttää teoreettisen ajattelun muutoksia ja empiirisissä tutkimuksissa sovellettujen käsitteellisten viitekehysten päivittämistä.

Ensinnäkin, koska lastensuojelua pidetään vahvasti lakisääteisiin tehtäviin perustuvana instituutiona, olemme taipuvaisia ajattelemaan, että kaikki sen toiminta tapahtuu läpäisemättömässä institutionaalisessa "laatikossa" tai vaihtelevien "laatikoiden", kuten "lastensuojelun", "terveydenhuollon" tai "koulun" välillä. Uusien teoreettisten lähestymistapojen kehittämiseksi meidän on luovuttava ajatuksesta, että "lastensuojelu" tapahtuu selkeästi määritellyissä (oikeudellisissa) instituutioissa ja ymmärrettävä se enempikin joustavana ja monimutkaisena kokonaisuutena (Bauman 2000). Toiseksi lastensuojelun tutkimuksessa laajasti sovellettuja ekologisia malleja, kuten Human development ecology -teoriaa (esim. Bronfenbrenner 1977), tulee päivittää. Nykyistä monimutkaista, monikeskistä ja digitalisoitunutta maailmaa ei voida enää vangita 1970-luvulla kehitetyn käsitteellisen jaon kautta "mikro-, meso-, ekso-, makro- ja krosysteemiin".

Näin ollen lastensuojelun käsitteellistämiseen tarvittaisiin kunnianhimoisempia ja ajantasaisempia viitekehyksiä. Yksi lupaavimmista teoreettisista vaihtoehdoista lähestyä kompleksista ja polysentristä lastensuojelua on *sosiaalsekologisen kudoksen käsitteellä*. Metaforisesti käsite viittaa verkostomaiseen "elävään organismiin" (Durkheim 1964), jonka rajat ovat vain harvoin selkeästi määriteltyjä. Kudoks on joustava, monimutkainen ja fragmentaarinen kollektiivinen rakenne (Boyd ja Folke 2012; Shaw ja McKay 1942), jota tuotetaan, uusinnetaan ja muunnetaan ajassa ja paikassa (Giddens 1984). Se koostuu kolmesta pääaineksesta: *ekologisista olosuhteista* (mm. maantieteellinen sijainti, väestö), *sosiaalisesta rakenteesta* ja *verkostoista* sekä *hallinnan koneistosta* (johtaminen, hallinto, politiikka). Lastensuojelu on aina osa tätä kudosta; tiettyä hallinnan tapaa harjoitetaan tietyn sosiaalisen rakenteen ja verkostojen kautta tietyssä ekologiassa, joka ei rajoitu paikalliseen ja fyysiseen ulottuvuuteen, vaan ulottuu nykyisin muun muassa virtuaaliseen ja planetaariseen ulottuvuuteen (Harrikari ja Rauhala 2019).

Näin ollen lastensuojelun jäsentäminen enempikin *sosiaalisina sidoksina ja verkostoina* kuin "institutionaalisina laatikoina" tai reifikoituneina "systemisinä tasoina" tarjoaa uudenlaisen empiirisesti analysoitavan viitekehyksen ekologisen ja systeemiteorian kehittämiseen paitsi lastensuojelussa myös laajemmin sosiaalityössä ja yhteiskuntatutkimuksessa. Globaalin verkostoyhteiskunnan idea esiteltiin yli 20 vuotta sitten (Castells 1998). Sosiaalisilla verkostoanalyysillä (*social network analysis*, SNA; Prell 2012) on testattu useita teorioita, kuten sosiaalista pääoman teoriaa, verkostovaihtoa ja resurssiteorioita. Sosiaaliset verkostot eivät koostu vain digitaalisilla alustoilla toimivista online-verkostoista, vaan myös kasvokkain tapaavista verkostoista, poliittisista yhdistyksistä, liikeyritysten välisistä liiketoimista ja geopoliittisista suhteista kansallisvaltioiden ja kansainvälisten järjestöjen välillä (Scott 2017). Lastensuojelun ymmärtäminen hallinnan tapana, joka toimii osana joustavaa ja "lonkeromaista" sosiaalsekologista kudosta, ja jota voidaan jäsentää ja analysoida verkostoanalyysillä, tarjoaa uudenlaisen tavan lähestyä lastensuojelua ja sen kysymyksiä.

1.2. Tutkimuskysymykset ja/tai hypoteesi(t):

CHILD-SOCNET-hankkeen tavoitteena on tutkia ja analysoida lastensuojelun sosiaalisten verkostojen toimintaa lastensuojelussa. Sosiaalisten verkostojen lähestymistapa voi tarjota empiiriseen tutkimukseen perustuvia vaihtoehtoja tarkastella ja kehittää lastensuojelua ekologisen ja systeemisen teoretisoinnin valossa. Hankkeessa asetetaan kolme toisiinsa kietoutunutta tutkimustehtävää (TT):

1. Miten lastensuojelu rakentuu sosiaalisina verkostoina, osana kompleksista ja monikeskuksesta sosiaalsekologista kudosta? (Tutkimustehtävä 1, TT1)
2. Miten lastensuojelun toiminnot ja toimijasuhteet rakentuvat a) egosentristen (henkilökohdattaiset ja henkilöiden väliset suhteet), b) sosiosentristen suhteiden (henkilöiden väliset,

organisaatioiden sisäiset suhteet) ja c) sosiosentristen verkostojen (organisaatioiden väliset suhteet) ulottuvuuksilla? (Tutkimustehtävä 2, TT2)

3. Millaisia lastensuojelun asiakkaita tukevia, ammatillista resilienssiä mobilisoivia ja lastensuojeluorganisaatioiden adaptiivista hallintaa edistäviä sovelluksia verkostoteorioiden, verkostanalyysien ja digitaalisen teknologian yhdistelmien pohjalta voidaan kehittää? (Tutkimustehtävä 3, TT3)

1.3. Tutkimuksen avulla syntyvät tutkimustulokset ja niiden tieteellinen vaikuttavuus, mahdollisuus tieteellisiin läpimurtoihin ja tutkimuksen uudistumiseen

Hankkeen tieteellinen potentiaalinen arvo on kolmitahoinen. *Ensinnäkin* sosiaalisten verkostojen empiirinen tutkimus on hyvin vähäistä sosiaalityön ja lastensuojelun tutkimuksessa, vaikka sosiaalityön ydin on sosiaalisissa suhteissa ja niihin vaikuttamisessa. Neljään tietokantaan (Sage, Taylor & Francis, Elsevier, Springer) tehdyssä kirjallisuushaussa löytyy vain kaksi vertaisarvioitua artikkelia, jotka keskittyvät sosiaalisten verkostojen analyysiin lastensuojelussa (Bertalan 2017; Colvin & Miller 2020). SNA:n soveltaminen sosiaalityön tutkimukseen voi näin ollen avata monenlaista uutta tieteellistä keskusteluun ja sosiaalityön käytäntöihin.

Toiseksi hanke tähtää teoreettiseen uudistumiseen lastensuojelun ja sosiaalityön lisäksi laajemmin ekologisissa, systeemi- ja suhdelahtoisissa lähestymistavoissa. Empiirisiä verkostanalyysieja toteuttamalla teoreettista viitekehystä voidaan kehittää ja lisätä ymmärrystä siitä, miten sosiaalsekologiset kudokset tuotetaan, sosiaaliset verkostot rakentuvat ja sosiaaliset sidokset organisoituvat.

Kolmanneksi ehdotetun hankkeen tavoitteena on hyödyntää ja innovoida SNA-metodologiaa. Vaikka verkostanalyysien soveltaminen lastensuojelututkimuksessa on ollut harvinaista, terveydenhuollon ja organisaatioiden tutkimus tarjoavat malleja sen hyödyntämisestä (esim. Bae ym. 2015; Galaz ym. 2012). Metodologisesti tarkastellen sosiaalisten sidosten, verkostojen ja järjestelmien tutkimus on kehittynyt valtavasti viime vuosina. Tietotekniikan kehityksen ansiosta graafiteorian ja tietokonesovellusten avulla voidaan mallintaa laajamittaisia verkostorakenteita ja sosiaalisia sidoksia yksilöiden, ryhmien ja organisaatioiden välillä (Carrington ja Scott 2011, 4).

Näin ollen CHILD–SOCNET-hankkeen kunnianhimoinen tavoite on tarjota laaja, monitasoinen ja monipuolinen näkymä lastensuojelun asiakkaiden, tiimien ja organisaatioiden sosiaaliin verkostoihin. Monipuolista näkymää rakennetaan teoreettisperusteisilla empiirisillä analyyseillä, joissa lastensuojelun prosesseja tarkastellaan monimutkaisissa ja monikeskisissä ympäristöissä. Erityistä huomiota kiinnitetään niiden tutkimustulosten validointiin, jotka muodostavat perustan lastensuojelun ja sosiaalityön toimintamallien kehittämiseksi verkostanalyysien pohjalta.

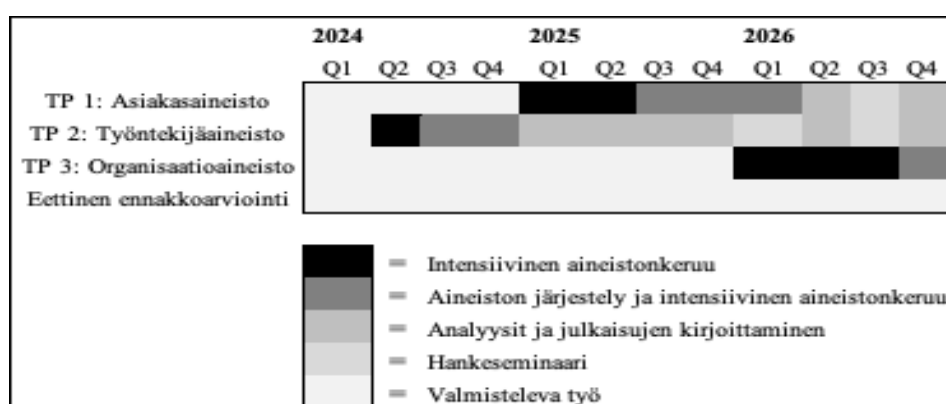
2. Tutkimushankkeen toteutus

2.1. Työsuunnitelma ja aikataulu

CHILD–SOCNET-hankkeen tavoitteena on muodostaa yleiskuva sosiaalisten verkostojen toiminnasta lastensuojelussa hyödyntäen ekologiaa, systeemisii ja suhdeperustaisia viitekehkyksiä. Hankkeessa asetetaan kolme toisiinsa kietoutuvaa tutkimustehtävää (ks. 1.2.), joiden mukaisesti hanke on jaettu kolmeen työpakettiin, hyödyntäen viittä erilaista tutkimusaineistoa. Tutkimusryhmä soveltaa hankkeen toteutuksessa reflektioivan tiedontuotannon, yhteiskehittämisen sekä käyttäjädemokratian ja asiakaslähtöisten palveluiden edistämisen periaatteita. Hanke toteutetaan kehittämismyönteisten, oppivien lastensuojeluorganisaatioiden kanssa. CHILD–SOCNET-hankkeen kolme työpakettia ovat:

- **TP1** (kysymykset 1–3; ks. kohta 1.2). Lastensuojeluasiakkaiden sosiaaliset verkostot ja egosentriset kartat
- **TP2** (TT2). Lastensuojelun työntekijöiden sosiaaliset verkostot ja egosentriset kartat
- **TP3** (TT3). Lastensuojelun työntekijöiden väliset, organisaatioiden sisäiset (mm. tiimit) ja organisaatioiden väliset sosiaaliset verkostot ja sosiosentriset kartat

Tutkimustehtävien ja työpakettien väliset yhteydet sekä hankkeen virstanpylväät ja toteutus on kuvattu taulukossa 1. Hankkeelle haetaan eettistä lautakunnan hyväksyntää syksyn 2023 alussa. Kaikki kolme työpakettia ovat käynnissä, kun tutkimusrahoitus alkaa vuoden 2024 alussa. Vuosiaikataulut perustuvat tiedonkeruun rytmiiin. Ensimmäiset aineistonäytteet kerätään keväällä 2024 (Q1–Q2), toinen kierros toteutetaan vuonna 2025 (Q1–Q2) ja kolmas vuonna 2026 (Q1–Q2). Työ jatkuu kaikissa tapauksissa tulosten analysoinnilla ja vertaisarvioitujen julkaisujen julkaisemisella (Q3, 2024–Q4, 2027). Hankkeen loppukonferenssi järjestetään vuonna 2026 (Q3)

Taulukko 1. CHILD-SOCNET-hankkeen työpaketit, aikataulu ja tehtävät

Tutkimustyö toteutetaan Helsingin yliopistossa ja hankkeen asiantuntijakumppanina toimii Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Hanke toteutetaan tiiviissä yhteistyössä kumppaneiden ja yhteistyötahojen kesken. Hankkeen tieteellinen johtaja on Helsingin yliopiston sosiaalityön dosentti Timo Harrikari. Hankkeeseen rekrytoidaan dosenttitasoinen yliopistotutkija, post-doc-vaiheen tutkija ja väitöskirjatutkija. Yliopistotutkija toimii hankkeen organisatorisena PI:na ja vastaa työpaketista 3. Työpaketista 2. vastaa hankkeeseen nimettävä väitöskirjatutkija ja työpaketista 1. postdoc-vaiheen tutkija. Harrikari osallistuu kaikkien työpakettien toimintaan.

2.2. Tutkimusaineisto, -menetelmät ja -ympäristö

Viimeisen 20 vuoden aikana sosiaalisten verkostojen tutkimuksessa on tapahtunut siirtymä analogisesta digitaaliperustaiseen tiedonkeruuseen, joka on mahdollistanut niiden analysoinnin ja mallintamisen uudella tavalla. *Verkostoanalyysin* terminologia koostuu sosiaalisia suhteita kuvaavista peruskäsitteistä, kuten "solmut" (nodes) ja "sidokset" (ties) sekä verkosto-ominaisuuksiin liittyviin määreistä, kuten tiheys, keskinäinen vuorovaikutus ja tietovirtojen kulku (ks. Carrington & Scott 2011, 11). Verkostojen ainekset ja ominaisuudet voidaan nykyisin visualisoida digitaalisesti verkostokaavioina, joissa toimijat esitetään alkioina ja sidokset monen suuntaisina diagrammeina (Prell 2012, 9). Metodologia on tavallisimmin kvantifioiva (kyselyt), mutta myös etnografiaa ja dokumenttianalyysyjä on sovellettu (Crossley ym. 2015, 23; Scott 2017). Verkostoanalyysijä on tavattu toteuttaa kolmella perusorientaatiolla (Kadushin 2012, 17): analysoimalla 1) toimijoiden egosentrisiä verkostoja, 2) organisaatioiden sisäisiä

sosiosentrisiä verkostoja ("in-box") tai 3) organisaatioiden välisiä verkostoja ("out-of-box", rajat eivät selkeät).

CHILD–SOCNET hankkeessa tavoitellaan tutkimusaineistojen keräämistä ja tallentamista päätekäyttäjiltä suoraan digitaaliseen muotoon. Lastensuojelun asiakkaille, työntekijöille ja organisaatioille luodaan verkkopohjaisia digitaalisia tiedonkeruualustoja, joista tiedot voidaan siirtää mahdollisimman suoraan analysoitavaan muotoon. Lisäksi hankkeen tavoitteena on kehittää ja pilotoida suomenkielistä, mobiilipohjaista, helppokäyttöistä ja tietoturvallista verkkotietosovellusta tai muuta keruualustaa sosiaalisia verkostoja koskevan tiedon keräämiseen ja verkostojen mallintamiseen. Mobiilisovelluksia, kuten TeamsScope, OpenEddi, m-Path ja mCF, hyödynnetään kehitystyössä. Tässä mielessä hankkeen kehitystyön tavoite on kaksijakoinen. Sovellusta kehitetään toisaalta tutkimuskäyttöön ja toisaalta sosiaalityön työvälineeksi laajemmin. CHILD–SOCNET-hanke kerää seuraavat tutkimusaineistot:

- 1) *Lastensuojeluasiakkaiden egosentriset sosiaaliset verkostot* (n = 150, TT 2 ja 3). Hankkeessa kerätään reaaliaikaista tutkimusaineistoa lastensuojeluasiakkaiden egosentrisistä sosiaalisista verkostoista, jotka tarjoavat perustan mobiilipohjaisen sovelluksen kehittämiseksi hankkeen myöhemmässä vaiheessa. Tutkimusryhmä rekrytoi tähän tarkoitukseen 30 lastensuojelun asiakasta kolmelta hyvinvointialueelta, jotka tavoitetaan alueellisten yhteyshenkilöiden kautta. Aineisto kerätään kahden viikon jaksossa ja aineistonkeruu voidaan toistaa myöhemmin. Verkostojen rakentumisessa huomioidaan niin kasvokkain tapahtuva kuin virtuaalinenkin vuorovaikutus. Hankkeeseen kerättävän tutkimustiedon lisäksi asiakkaat saavat digitaalisesti visualisoidun mallin omasta sosiaalisesta verkostostaan, jota he voivat hyödyntää elämäntilanteensa haasteiden ratkaisemisessa oman työntekijänsä kanssa. Tämän tyyppinen asetelma tapaa edistää käyttäjädemokratiaa. On kuitenkin huomioitava, että lastensuojelun asiakkaat ovat erityisen haavoittuvassa asemassa ja heillä voi olla mm. rajoitettu pääsy onlinepalveluihin, riittämättömät tietotekniset laitteet tai riittämättömät IT-taidot, jotka heikentävät osallistumista tutkimukseen.
- 2) *Lastensuojelun ammattilaisten egosentriset verkostot* (n=150, TT 2 & 3). Niin ikään lastensuojelun työntekijöille tarjotaan mahdollisuus hyödyntää digitaalista alustaa henkilökohtaisten ja ammatillisten verkostojen analysointiin ja mallintamiseen jokapäiväisen työnsä jäsentämiseksi ja asiakkaiden tukemiseksi. Työntekijät rekrytoidaan samoilta hyvinvointialueilta kuin asiakkaatkin. Tarkoituksenmukaisiin aineistonkeruun asetelma olisi asiakas-työntekijä-parien rekrytoiminen tutkimukseen.
- 3) *Lastensuojelun tiimien sosiosentriset verkostot* (n=15, TT 2 & 3). Lastensuojelun tiimeiltä kerättävä sosiosentrisen aineisto tarjoaa tulkinallisen jatkumon asiakkaiden ja työntekijöiden egosentrisille verkostokartoille. Yhdessä tiimit tallentavat verkkopohjaiselle alustalle mm. tiedot tärkeimmistä yhteistyökumppaneista, kommunikaatiotiheydestä ja verkostojen tiheydestä. Näin voidaan muodostaa ymmärrys monitoimijaisen verkoston rakenteesta ja sen tarkoituksenmukaisuudesta. Aineistonkeruu kolmelta hyvinvointialueelta mahdollistaa verkostojen vertailut tiimien, kuntien ja hyvinvointialueiden välillä.
- 4) *Lastensuojelun organisaatioiden sosiosentriset verkostot* (n=15, TT 2 & 3). Tämä lastensuojelun tiimeiltä, johtajilta ja organisaatioilta kerättävä sosiosentrisen verkostodata tarjoaa jatkumoa aiemmille kerättäville aineistoille. Organisaatioiden sosiosentrisen verkostoaineisto tarjota mahdollisuuden analysoida ja havainnollistaa lastensuojelun laajempia toimeenpanoverkostoja, mukaan lukien lapset, perheet ja heidän läheisensä, viranomaistahot, vapaaehtoistoimijat ja kansalaisjärjestöt sekä yksityiset lastensuojelupalveluja tarjoavat yritykset. Näiden verkostojen rakentuminen tapaa perustua fyysiseen läheisyyteen eli ovat yleensä paikallisia tai korkeintaan alueellisia, mutta verkostanalyysit tarjoavat mahdollisuuden tarkastella toimeenpanoverkostoja rajat ylittävässä ja globaalissa mittakaavassa.

- 5) *Tutkimukseen osallistuvien fokusryhmähaastattelut* (n=6, TT 1, 2 & 3). Fokusryhmähaastattelujen tavoitteena on kuulla asiakkaiden ja työntekijöiden näkemyksiä sosiaalisten verkostojen rakentumiseen. Haastattelut toteutetaan sekä hankkeen alkuvaiheessa että loppuvaiheessa samoille avainhenkilöille. Haastattelut tarjoavat mahdollisuuden reflektoidaan tiedontuotantoon, joka täyttää tiedon aukkoja ja luo kokonaiskuvaa, joka on enemmän kuin osiensa summa. Haastattelujen tulokset palautetaan käsitteelliseen viitekehykseen tavalla, jossa hyödynnetään oppivan organisaation (Ansell ym. 2017) ja sosiaalisten verkostojen Kadushin 2012) teoriaa. Haastattelut analysoidaan laadullisin menetelmin.

Kaikki aineistot kerätään kolmelta hyvinvointialueelta, jotka alustavasti ovat lupautuneet hankkeen yhteistyökumppaneiksi. Hankkeen tiedonkeruun asetelma on vaativa ja edellyttää hyvää valmistelua. Eettisen lautakunnan hyväksynnän, tutkimuslupien hakemisen ja tiedonkeruun ajoitukset on harkittava huolellisesti. Mobiilisovellusten kehittäminen mittavan pilotointityön jälkeen edellyttää erityisiä tietoteknisiä taitoja. Mikäli pilotointityössä onnistutaan, ulkopuolisista lähteistä voidaan hakea rahoitusta yrityksen palkkaamiseen projektikumppaniksi myöhemmin. Ensimmäiset neljä tutkimusaineistoa ovat luonteeltaan kvantitatiivisia ja ne kerätään Webropol- alustan/mobiilisovelluksen kautta. Aineistot analysoidaan SPSS-ohjelmistolla ja mallinnetaan UCINET SNA -ohjelmistolla (Windows-pohjainen). Fokusryhmähaastattelut koodataan NVivo-ohjelmistolla ja ne analysoidaan laadullisin menetelmin, kuten temaattisella sisällönanalyysillä tai diskurssianalyysillä.

Tutkimusympäristö. Tutkimushankkeen toteuttaminen edellyttää vahvaa kansallista tutkimusinfrastruktuuria, kokeneita tutkimuskumppaneita ja hyvin toimivaa yhteistyörakennetta kansainvälisten kumppaneiden välillä. Tutkimushanke toteutetaan Helsingin yliopistossa, joka on sitoutunut tarjoamaan hankkeelle sen *edellyttämät tilat ja laitteet*. Kansallisessa viitekehyyksessä *Terveysten ja hyvinvoinnin laitos THL* toimii hankkeen asiantuntijuutta täydentävänä yhteistyötahona ja hanke toteutetaan yhteistyössä kolmen hyvinvointialueen kanssa. Hanke toimii yhteistyössä sellaisten kansainvälisesti ansioituneiden tutkijoiden ja tutkimuslaitoksen kanssa, joiden kanssa on aiempaa kokemusta tutkimusyhteistyöstä (kohta 3.2.)

2.3. Riskien arviointi ja vaihtoehtoinen toteutustapa

Lastensuojelun kenttä, jolle CHILD-SOCNET-hanke sijoittuu, on luonteeltaan sensitiivinen. Tutkimustyö kohdistuu yhteiskunnan haavoittuvimmassa asemassa oleviin ja erityisen tuen tarpeessa oleviin sosiaalityön asiakkaisiin sekä heidän kanssaan työskenteleviin sosiaalityön ammattilaisiin. Aiheen moniulotteinen sensitiivisyys edellyttää huolellista, läpinäkyvää ja eettisesti kestävä aineistonkeruuta, aineistojen säilyttämistä ja aineistojen hyödyntämistä. Edellä mainitut seikat edellyttävät tutkimusprosessin periaatteiden, ohjeistuksien, prioriteettien ja arkipäiväisten toimintakäytäntöjen huolellista suunnittelua.

Tutkimusryhmä pyrkii tutkimushankkeen aikana tunnistamaan ja vähentämään hankkeen menestykselliseen toteutukseen kohdistuvia riskejä. Hankkeen onnistuneen läpiviennin kriittisimpiä tekijöitä ovat rahoitus ja viiveet suunnitelluissa projektiaikatauluissa, mikä edellyttää vaihtoehtoisten toteutustapojen punnintaa. Viiveitä tutkimusprosessissa voidaan torjua hyvällä ennakkosuunnittelulla, seuraamalla tarkasti hankkeen edistymistä ja pitämällä säännöllisiä hanke- ja yhteistyötapaamisia. Työpaketteihin sisältyvät tapaustutkimukset mahdollistavat joustavan työskentelytavan, mikäli niissä esiintyy aikataulullisia tai muita haasteita. Kaikkiin tutkimusaineistoihin kerätään tutkimusluvat vuoden 2023 syksyllä ja mikäli lupien saamisessa esiintyy merkittäviä vaikeuksia, aineisto hankitaan toisesta organisaatiosta.

3. Tutkimusryhmä ja yhteistyötahot

3.1. Tutkimushankkeessa työskentelevät henkilöt ja hankkeen kannalta keskeiset ansiot

Hankkeessa työskentelevät tutkijat ovat seuraavat:

- **YTT, dos. Timo Harrikari (M)** toimii hankejohtajana. (ks. CV).
- **N.N.** Dosenttitasoinen yliopistotutkija, joka vastaa työpaketista 3 ja toimii työsuhteisena hallinnollisena PI:a.
- **N.N.** Postdoc-tutkija, joka vastaa työpaketista 1.
- **N.N.** Väitöskirjatutkija, joka vastaa työpaketista 2.

Hankkeen liittyminen vastuullisen johtajan tai tutkimusryhmän aiempaan tai muuhun tutkimukseen. CHILD-SOCNET-hanke liittyy erottamattomasti sen tutkijoiden aiempaan ja meneillään olevaan tutkimukseen. Kaikki hankkeeseen rekrytoitavat tutkijat ovat tavalla tai toisella käsitelleet tutkimuksissaan sosiaalityön asiakkaiden, muiden haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten, sosiaalityön ammattilaisten ja sosiaalihuollon organisaatioiden haasteita ja ongelmia. (ks. myös luku 3.2. sekä Harrikari CV)

Tutkijankoulutuksen järjestäminen ja tutkijanuran edistäminen tutkimushankkeessa. Hanke järjestää tutkijakoulutusta ja edistää tutkijanuraa soveltamalla neliportaista tutkijauramallia, jolla tutkijaryhmään tavoitellaan synergistä oppimisympäristöä. Jälkitohtorointivaiheen tutkija pätevytyy hankkeen aikana dosenteiksi. Pätevytyminen tapahtuu kirjoittamalla hankkeen tutkimustuloksista artikkeleita kansainvälisiin julkaisuihin. Tämän lisäksi tutkijat antavat tiedekunnassa etukäteen sovitun määrän opetusta, jonka kautta hankkeen tulokset siirtyvät nopeasti käytäntöön. Tutkimusryhmän jäsenten pedagoginen osaaminen laajentaa heidän asiantuntijuuttaan ja edistää heidän opetustaitoaan, joka on ehtona dosentiksi nimittämiseksi. Hanke tarjoaa myös väitöskirjatutkijalle mahdollisuuden hyödyntää hankkeen tutkimusaineistoja. Lisäksi hanke rekrytoi tutkijanurasta kiinnostuneita maisteriopiskelijoita, jotka hyödyntävät hankkeen tutkimusaineistoja opinnäytetöissään.

3.2 Yhteistyökumppanit

CHILD-SOCNET-hankkeella on useita kansallisia ja kansainvälisiä yhteistyötahoja. Kotimaiset yhteistyötahot edistävät hankkeessa lastensuojelun kysymysten ymmärrystä ja mahdollistavat tutkimusaineistojen keräämistä Suomessa. Tällaisia yhteistyötahoja ovat Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos THL sekä hankkeeseen osallistuvat kolme hyvinvointialuetta. Hyvinvointialueilta nimetään yhdyshenkilöt, joiden kautta tavoitetaan alueelliset ja paikalliset verkostot.

Hankkeen kansainvälisiä yhteistyötahoja ovat yliopistot ja tutkimuslaitokset, joiden kanssa hankejohtajalla on useita aiempia yhteistyöhankkeita. Yhteistyöllä on kolme pääintressiä: 1) tiedonkeruu, yhteiskirjoittaminen ja julkaiseminen, 2) tutkimuskohteeseen liittyvät temaattiset työpajat ja 3) tutkijavierailut, joiden tavoitteena on edistää tutkijoiden liikkuvuutta ja hankkeessa mukana olevien tutkijoiden meritoitumista. Tutkimusasetelmallisesti tarkastellen kansainvälinen yhteistyöverkosto tarjoaa mahdollisuuksia analysoida lastensuojelun sosiaalisia verkostoja ja niiden rakentumista vertaillen niitä vaihtelevissa sosiaalisekologisissa konteksteissa. Vertaileva ympäristö tarjoaa muun muassa mahdollisuuden arvioida kontekstuaalisten havaintojen ja paikallisten toimintamallien siirrettävyyttä toisiin yhteyksiin. Vertailevien verkostoaineistojen keräämisestä on sovittu alustavasti seuraavien yhteistyötahojen kanssa: Aalborgin yliopisto (Tanska), Norwegian University of Technology (Trondheim, Norja), University College of Dublin (Irlanti), Ulster University (UK) ja University of Delhi (Intia).

4. Vastuullinen tiede

4.1. Tutkimuseettiset kysymykset

Haavoittuvassa asemassa olevat tutkimukseen osallistujat. CHILD–SOCNET-hankkeen tavoitteena on tutkia sosiaalisten verkostojen rakentumista yhteiskunnan haavoittuvimmassa asemassa olevien ihmisten ja heitä tukevien ammattilaisten elämässä. Kohderyhmien valinnassa, haastattelujen toteuttamisessa ja tutkimustulosten raportoinnissa tullaan kiinnittämään erityistä huomiota periaatteisiin ja toimiin, jotka edistävät ihmisarvoa ja vähentävät leimaamista. CHILDSOCNET-hankkeessa erityistä eettistä reflektointia edellyttävät käytännöt ja kohtaamiset erityisen haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja perheiden kanssa.

Tutkimusprosessin eettinen hallinnointi. Sosiaalityö ja sen tutkijat ovat erikoistuneet työskentelemään sensitiivisten ilmiöiden ja haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten kanssa. Tutkimushankkeeseen rekrytoitavat tutkijat ovat tutkijakoulutuksensa ohella yliopistokoulutettuja sosiaalityöntekijöitä. Näin ollen he ymmärtävät vallitsevan lainsäädännön, ammattieettisten säännöksiin ja tutkimuseettisten periaatteiden väliset yhteydet. Pelkästään ammatillisen kokemuksensa perusteella tutkijoilla on valmiudet ymmärtää ihmiselämän haastavia ilmiöitä ja työskennellä arkaluonteisten asioiden kanssa. Hankkeeseen kiinnitetään kolmesta kokeneesta tieteellisestä asiantuntijasta koostuva ohjausryhmä, joka tarjoaa mahdollisuuden käsitellä eettisiä haasteita hankkeen toteutuksen aikana. Helsingin yliopisto on sitoutunut noudattamaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan esittämää hyvää tieteellistä käytäntöä (TENK 2012). CHILD-SOCNET-hanke toteutetaan näitä linjauksia noudattaen hankkeen suunnittelusta tutkimusaineistojen keruuseen, aineistojen analysointiin, niiden julkaisemiseen ja tutkimustuloksista tiedottamiseen saakka. Tutkimushankkeen eettinen ennakoarviointi toteutetaan Helsingin yliopistossa.

Tutkittavien suostumus ja tutkimusluvut. CHILDSOCNET-hankkeen tutkijat varmistavat yhdessä, että tutkimukseen osallistuvien arvoja kunnioitetaan, heidän etunsa huomioidaan ja intressinsä turvataan kaikissa olosuhteissa. Hankkeeseen osallistuvia informoidaan siitä, että osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja perustuu osallistujan omaan tahdonilmaisuun. Osallistujia informoidaan myös siitä, ettei osallistumisesta kieltäytyminen johda sanktioihin tai henkilökohtaisten etujen menettämiseen ja että tutkimuksesta voi vetäytyä milloin vain sanktioitta.

Tutkittavien anonymiteetin suojaaminen ja tutkimusaineiston salassapito. CHILDSOCNET-hankkeessa tutkimusaineiston luottamuksellisuus turvataan ja henkilöiden anonymiteetti taataan kaikissa olosuhteissa. Hankkeen tutkijat poistavat tutkimusaineistoista kaikki tunnistetiedot ja anonymisointi alkaa tiedon tallennushetkestä. Tällä varmistetaan, että riski tutkimukseen osallistuvien tunnistamisesta pysyy mahdollisimman pienenä läpi koko tutkimushankkeen. Tiedonkeruun aikana tapausyksiköistä käytetään nimettömiä koodeja, eikä henkilöiden, ryhmien tai organisaatioiden henkilöllisyyttä paljasteta. Aineiston tallennetaan, säilytetään ja hävitetään Helsingin yliopiston tietosuojajoheistusten mukaisesti. Luottamuksellisuus ja osallistujien anonymiteetti taataan myös tulosten julkaisemisvaiheessa, jollei periaatteesta poikkeamista pidetä erityisestä syystä perusteltuna tai siitä sovita erikseen.

4.2. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen

Tutkimushanke sitoutuu työssään ihmisarvon, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen sekä syrjinnän ja haavoittuvassa asemassa olevien ihmisryhmien leimaamisen vastustamiseen. Lastensuojeluasiakkuus saattaa olla lapselle ja hänen perheelleen leimaavaa. Verkostanalyysillä voidaan hahmottaa ja tarjota sosiaalista tukea, jolloin esimerkiksi huostaanoton riski pienenee ja leimaamisvaikutus vähenee. Hanke on sensitiivinen sukupuolen monimuotoisuudelle. Sukupuolivähemmistöt ja heidän sosiaaliset verkostonsa tapaavat olla näkymättömiä ja alttiita

syrynnälle lastensuojelun toteuttamisessa. Lastensuojelulla on kaikkienensa tärkeä rooli kansalaisten sosiaalsekologisissa verkostoissa ja yhdenvertaisuuden edistämässä, jota voidaan tehdä sosiaalisten verkostojen analyyseilla näkyväksi.

4.3. Avoimen tieteen edistäminen

CHILDSOCNET-hanke on sitoutunut niihin avoimen tieteen edistämisen periaatteisiin, joita STM tutkimushankkeita koskevissa hauissa edellyttää. Hankkeen budjettiin varataan rahoitusta turvaamaan avoimen tieteen edistämisen mahdollisuus. Tutkimustulokset julkaistaan artikkeleina korkeatasoisissa kotimaisissa ja kansainvälisissä tieteellisissä julkaisuissa. Julkaisut kirjoitetaan joko tutkimusryhmän kesken tai kansainvälisten yhteistyöpartnerien kanssa. Tämän lisäksi hanke tuottaa tutkimustuloksistaan sosiaalityön käytännöllisiä valmiusohjeistuksia kotimaisilla kielillä kirjoitettuna raportteina.

CHILDSOCNET-hanke laatii vuoden 2023 syksyllä hankkeen aineistonhallinta- ja julkaisuunselman. Tutkimustietojen hallintaa eli kaikkea hankkeessa toteutettavaa tietojen keräämistä, hallintaa, säilyttämistä, jakamista, hyödyntämistä ja uudelleenkäyttöä ohjaavat FAIR-periaatteet (tietoaines on löydettävissä, käytettävissä, yhteentoimivaa, uudelleen hyödynnettävissä). Hanke noudattaa kaikissa tietojenkäsittelyn vaiheissa Helsingin yliopiston kestävää tietosuojapolitiikkaa. Tietoja tallennetaan vain tutkimustehtäviin vastaamiseksi; tehtävien näkökulmasta tarpeetonta tietoa ei kerätä tai tallenneta. Kaikki tutkimustieto tallennetaan sähköisessä muodossa ja Helsingin yliopiston IT-palvelut vastaavat tiedon tallennuksen turvallisuudesta ja varmuuskopioinnista. Tietoihin pääsevät käsiksi vain tutkijat ja he käsittelevät sitä vain salanasuojatuilla muistitikuilla. Kaupallisten palveluntarjoajien pilvipalveluja ei käytetä tutkimusaineiston tallentamiseen. Aineisto tallennetaan uudelleen hyödynnettävyyden vuoksi muodossa, joka tukee yleisiä metatietostandardeja ja se toimitetaan Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon, kun CHILDSOCNET-hanke on saatu päätökseen ja/tai kaikki asianmukaiset julkaisut ovat tulleet julkaistuksi.

4.4. Kestävän kehityksen periaatteiden huomioonottaminen

CHILDSOCNET-hanke edistää samanaikaisesti useampaa kestäväen kehityksen päämäärää. Ensinnäkin lastensuojelun tutkimus tähtää leimautumisen välttämiseen, yhteiskunnallisen solidaarisuuden edistämiseen ja siten sosiaalisesti kestäväen kehityksen edistämiseen. Hankkeen tavoitteena on tukea sekä paikallisia että globaaleja toimijoita heidän toiminnassaan niin, että hanke toteutetaan ekologisesti kestäväällä tavalla ja niin, että erityisen haavoittuvassa asemassa olevien kansalaisten tilannetta voidaan parantaa. Toiseksi sosiaalisten verkostojen analyysit sekä parhaiden käytäntöjen ja toimintamallien kehittäminen voivat edistää yhteiskunnallisten instituutioiden joustavuutta, sopeutumiskykyä ja laajemmin kestävää globaalia kehitystä.

5. Yhteiskunnalliset vaikutukset ja vaikuttavuus

5.1. Vaikutukset ja vaikuttavuus tiedeyhteisön ulkopuolella

CHILD –SOCNET-projekti kontribuoi seuraaviin yhteiskunnallisiin aiheisiin: haavoittuvassa asemassa olevien ja erityistä tukea tarvitsevien oikeudet ja hyvinvointi; b) lastensuojeluorganisaatioiden adaptiivinen hallinta ja iskukykyisyys; c) lastensuojelun asema julkisessa palvelujärjestelmässä, keskustelussa ja tiedotusvälineissä. Yleisemmin tarkasteltuna CHILD –SOCNET-hankkeessa toteutettava tutkimus- ja kehitystyö tulee vähentämään ja lievittämään sosiaalisia, taloudellisia ja mielenterveysongelmia perheissä ja lasten elämässä. Sosiaalisen pääoman teorian mukaan sosiaaliset verkostot, mukaan lukien tiheet sosiaaliset sidokset,

vastavuoroisuus, luottamus ja yhteiset sosiaaliset normit edistävät sosiaalista tukea ja hyvinvointia ihmisyhteisöissä (Coleman 1995). Tämä perusteeseen nojalla odotetut vaikutukset voidaan spesifimmin jakaa kolmeen ryhmään:

Ensinnäkin lastensuojelulla on erityinen rooli yhteiskunnan haavoittuvimmassa asemassa olevien jäsenten hyvinvoinnin ja oikeuksien turvaamisessa. Hankkeen ja sen yhteistyökumppaneiden erityisosaaminen liittyy sellaisten käytäntöjen kehittämiseen, jotka lieventävät ja vähentävät lasten ja heidän perheidensä elämässä aiheutuvia haittoja, kuten köyhyyttä, päihteiden käyttöä tai mielenterveysongelmia. Kaikkien tutkimustehtävien perimmäisenä tavoitteena on tuottaa sosiaalisia verkostoja koskevia empiirisiä tutkimustuloksia ja hyviä käytäntöjä, jotka palvelevat tutkimuksen kohderyhmää.

Toiseksi, vaikka hankkeen kohderyhmänä ovat lastensuojelun piirissä olevat lapset, heidän perheensä ja työntekijänsä, hankkeella on myös useita muita, monitasoisia vaikutuksia. Tutkimustulosten nojalla voidaan kehittää lastensuojelun, ja laajemmin sosiaalityön yhteistyörakenteita ja verkostanalyysiin perustuvia työmenetelmiä. Tämä voi johtaa parempaan työntekijöiden yksilölliseen joustavuuteen ja organisaatioiden iskukykyisyyteen lastensuojelutyössä, koska sosiaalisten verkostojen vahvistaminen mobilisoi vastavuoroista sosiaalista tukea ja ammatillisen pääoman kasautumista, mikä puolestaan voi johtaa työntekijöiden uupumukseen ja vaihtuvuuden vähenemiseen (Aghabakhshi ja Gregor 2007). Tämä näkyy lastensuojelussa hyvänä johtamisena ja organisaatioiden tiedonvaihdon lisääntymisenä.

Kolmanneksi ehdotettu tutkimushanke paikantaa lastensuojelun suhdetta muihin institutionaalisiin toimijoihin. Julkisuudessa on toistuvasti esitetty huolia lastensuojelun toimivuudesta, asiakasmäärien kasvusta ja asiakkaiden oikeussuojasta. Tulokset tarjoavat lainsäätäjille ja kansallisille viranomaisille työkalut arvioida lastensuojelun toimivuutta ja sen asemaa niin Suomessa kuin kansainvälisestikin.

6. Lähdeluettelo

- Aghabakhshi, H. and Gregor, C. (2007) Learning the Lessons of Bam: The Role of Social Capital. *International Social Work* 50 (3): 347–356.
- Bauman, Zygmunt (2000) *Liquid Modernity*. Cambridge: Polity Press.
- Bae, S-H., A. Nikolaev, J.Y. Seo & J. Castner (2015) Health care provider social network analysis: A systematic review. *Nurs Outlook* 63, 566–584.
- Bertalan, I. (2017) The Approach of the Local System of Child Protection from a Social-Network Aspect and its Options of Interpretation. *Lex Localis* 15(2), 263–281.
- Bronfenbrenner, U. (1977) Towards an Experimental Ecology of Human Development. *American Psychologist* 32 (7): 513–31.
- Boyd, E. & C. Folke (2012, eds) *Adapting Institutions: Governance, Complexity and Social-Ecological Resilience*. Cambridge University Press.
- Carrington, P. J., & J. Scott (2011, eds.) *The Sage Handbook of SNA*. London: Sage.
- Castells, M. (2010) *The Rise of the Network Society*. 2nd ed. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Coleman, J. S. (1988) Social Capital in the Creation of Human Capital. *AJS* 94, S95-120.
- Colvin, M. L. & S. E. Miller (2020) The role of complexity theory and network analysis for examining child welfare service delivery systems. *Child & Youth Services* 41 (2), 160–183.
- Crossley, N., E. Bellotti, G. Edwards, M. G. Everett, J. Koskinen & M. Tranmer (2015) *Social Network Analysis for Ego-Nets*. London: Sage.
- Dominelli, L., T. Harrikari, J. Mooney, V. Leskošek and E. K. Tsunoda (2020, eds.) *COVID-19 and Social Work: A Collection of Country Reports*. IASSW: Milano.
- Durkheim, É. (1964) *The Rules of Sociological Method*. New York: The Free Press.

- Galaz, V., B. Crona, H. Österblom, P. Olsson & C. Folke (2012) Polycentric systems and interacting planetary boundaries. *Ecological Economics* 81, 21–32.
- Giddens, A. (1984) *The Constitution of Society*. Cambridge: Polity Press.
- Gilbert, R., J. Fluke, M. O'Donnell, A. Gonzalez-Izquierdo, M. Brownell, P. Gulliver, S. Janson & Sidebotham (2012) Child Maltreatment: Variation in Trends and Policies in six Developed Countries. *Lancet* 379: 758–72.
- Harrikari, T. (2019) *Lastensuojelun historia* (The History of CW). Tampere: Vastapaino.
- Harrikari, Timo and P.-L. Rauhala. 2019. Towards Glocal Social Work in the Era of Compressed Modernity. London: Routledge.
- Harrikari, T., J. Mooney, M. Adusumalli, P. McFadden & T. Leppiaho (2023, eds.) *Social Work during COVID-19 Pandemic*. London: Routledge.
- Kadushin, C. (2012) *Understanding Social Networks*. Oxford: Oxford University Press.
- Katz, I. & Hetherington, R. (2006) Co-operating and communicating: A European perspective on integrating services for children. *Child Abuse Review* 15 (6), 429–439.
- Morris, A. & McIsaac, M. (1978) *Juvenile Justice?* London: Heinemann Educational Books.
- Parton, N. (2006a) *Safeguarding Childhood. Early intervention and surveillance in a late modern society*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Porko, P., T. Heino & P. Eriksson (2018) *Selvitys yksityisistä lastensuojelun yksiköistä* (Survey of private child protection units). Helsinki: Finnish Institute for Health and Welfare.
- Prell, C. (2012) *Social Network Analysis: History, Theory and Methodology*. London: Sage.
- Scott, J. 2017. *Social Network Analysis*. 4 edition. London: Sage.
- Shaw, C., & McKay, H. (1942) *Juvenile Delinquency and Urban Areas*: Univ. of Chicago Press.
- THL (2022) *Child Welfare 2021*. Statistical Report 22/2022. Helsinki: THL.